

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: والنن کاتاسانوف (Valentin KATASONOV)، پروفیسور، دکتر علوم اقتصاد
برگردان: ا. م. شیریں
۱۱ سپتمبر ۲۰۲۲

معامله با دشمنان خطرناک است

معامله با دشمن نه فقط برای روسیه، بی تردید برای هر کشوری، هر ملتی، هر خلقی یا هر تشکیلاتی، حزبی، سازمانی، دسته، گروه و فردی همیشه خطرناک است [م].

اندکی پس از آغاز عملیات نظامی ویژه در اوکراین و جنگ تحریمی «غرب جمعی» علیه روسیه، نهادهای اقتصادی فدراسیون روسیه (خدمات گمرک فدرال، بانک مرکزی و اداره آمار) از دادن سریع آمار تجارت خارجی (به صورت ماهانه) باز ماندند (ارزش کل صادرات و واردات، ساختار تجارت به تفکیک کشورها و گروه‌های اصلی کالا). اما به برخی از داده‌نمائی‌ها در مورد فرآیندهای در حال وقوع در حوزه تجارت خارجی روسیه را می‌توان از آمار گمرک کشورهای شرکای تجاری کشور ما استخراج کرد.

پیش از همه، از کشورهای غیردوست که فهرست آن‌ها را دولت فدراسیون روسیه تهیه کرده است. در اوایل ماه مارچ این فهرست شامل ۴۸ کشور و قلمرو حقوقی بود و امروز ۴۹. در گذشته، در سال ۲۰۲۱، تجارت با کشورهای غیردوست، ۵۴ و ۲ دهم درصد از گردش مالی تجارت خارجی روسیه را تشکیل می‌داد: صادرات – ۵۵ و ۸ دهم درصد، واردات – ۵۱ و ۴ دهم درصد.

بیش از نیمی از آن‌ها ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا هستند. قبل از شروع جنگ تحریم‌ها، اتحادیه اروپا شریک تجاری اصلی روسیه بود. سهم آن از کل گردش تجارت خارجی فدراسیون روسیه در سال ۲۰۲۱، ۳۶ درصد بود: صادرات روسیه- ۳۸ و ۳ دهم درصد، واردات- ۳۲ درصد. براحتی می‌توان تخمین زد که در سال گذشته دو سوم کل تجارت

بین روسیه و کشورهای که امروز در لیست کشورهای غیردوست قرار دارند، سهم اتحادیه اروپا دقیقاً دو سوم بوده است. سایر کشورهای این فهرست در سال گذشته جایگاه نسبتاً متوسطی را در گردش مالی تجارت خارجی روسیه به خود اختصاص دادند: ایالات متحده آمریکا- ۴ و ۴ دهم درصد؛ کوریای جنوبی- ۳ و ۸ دهم درصد؛ انگلستان- ۳ و ۴ دهم درصد و الی آخر.

بنابراین، کاملاً منطقی است، که اتحادیه اروپا نقش اصلی در جنگ تحریمی علیه روسیه را به غرب جمعی محول نماید. سال گذشته آلمان (۷ و ۳ دهم درصد)، هلند (۵ و ۹ دهم درصد) و ایتالیا (۴ درصد)، پیشروان تجارت خارجی با روسیه در چهارچوب اتحادیه اروپا بودند.

در بین کشورهای، البته، چین شریک اصلی روسیه می‌باشد. سهم این کشور از گردش مالی تجارت خارجی روسیه در سال گذشته ۱۷ و ۹ دهم درصد بود. با این حال، کل تجارت روسیه با اتحادیه اروپا دو برابر تجارت با چین بود.

از همان ابتدای شروع جنگ تحریمی، بروکسل مسیر کاهش صادرات خود به روسیه و واردات از روسیه را در پیش گرفت. بسته‌های تحریمی یکی پس از دیگری تصویب شدند. آخرین بسته، بسته هفتم در ماه جولای تصویب گردید. نتیجه چه شد؟ اتحادیه اروپا با محدود کردن واردات از روسیه، دقیقاً نتیجه عکس گرفت. واردات کالا، پیش از همه، ارزش واردات حامل‌های انرژی از «کشور متجاوز» افزایش یافت. اما موفقیت در امر واردات کالاهای اروپایی به روسیه مشهود است. در پایان ماه مارچ، اداره آمار اروپا گزارش داد: صادرات اتحادیه اروپا به کشور ما با ۵۱ و ۳ دهم درصد کاهش نسبت به ماه مشابه در سال ۲۰۲۱ به ۳ میلیارد و ۹۰۰ میلیون یورو رسید، در حالی که صادرات روسیه به اتحادیه اروپا به عکس، با ۲ و ۱ دهم برابر افزایش به ۲۳ میلیارد و ۸۰۰ یورو رسید. یک «قیچی» غول پیکر شکل گرفت که برای روسیه به معنای افزایش شدید مازاد تجاری با اتحادیه اروپا و برای اتحادیه اروپا- کسری تجاری با روسیه بود. این روند در ماه‌های اپریل، می و جون ادامه یافت.

این واقعیت نشان می‌دهد که بروکسل در نیمه نخست سال جاری توانسته است عرضه کالا به روسیه را ۱۳ میلیارد یورو یا بیش از ۳۰ درصد کاهش دهد (به صورت سالانه). اما نرخ کاهش در ماه جون بالاتر از میانگین نرخ کاهش در نیم سال بود.

اما افزایش واردات از روسیه در نیمه اول سال برای بروکسل دلسرد کننده بود. به طور سالانه، ۵۳ میلیارد و یک صد میلیون یورو (تقریباً ۱ و ۸ دهم برابر) بود. میزان رشد در ماه جون تا حدودی کمتر از میانگین نرخ رشد کل شش ماهه بود. کسری تجاری اتحادیه اروپا با روسیه به شدت افزایش یافته است: در نیمه نخست سال گذشته ۲۴ و نیم میلیارد یورو بود و در نیمه اول سال جاری با رشد ۳ و ۷ دهم برابری به ۹۰ میلیارد و ۶۰۰ میلیون یورو افزایش یافت!

عدم تعادل تجارت روسیه با اتحادیه اروپا در نیمه اول سال ۲۰۲۲ به ابعاد بسیار وحشتناکی رسید. در نیمه نخست سال گذشته، مازاد صادرات روسیه نسبت به واردات ۱ و ۵۷ صدم برابر بود. در نیمه اول سال جاری چهار برابر شده است. در تاریخ فدراسیون روسیه حتی یک نمونه نمی‌توان یافت، که عدم تعادل در تجارت خارجی با هر کشوری به چنین میزانی رسیده باشد.

بر اساس گزارش بانک مرکزی روسیه، کل مازاد تجاری روسیه در نیمه اول سال به ۱۵۸ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار رسید. به نظر می‌رسد تقریباً ۵۸ درصد از کل مازاد تجارت خارجی روسیه در نیمه اول سال، مازاد تجارت با اتحادیه اروپا تشکیل می‌دهد. به گمانم، وضعیت بسیار خطرناکی در پیش است. مازاد تجاری روسیه با اروپا، معادل ۹۰ میلیارد و ۶۰۰ میلیون یورو، به این معنی است که اروپا به مبلغ مذکور از روسیه وام دریافت نموده و در نظر دارد بهای گاز طبیعی، نفت و فرآورده‌های نفتی، زغال سنگ و بسیاری چیزهای دیگر خریداری شده از روسیه را با

کاغذهای شکلاتی خود به نام یورو بپردازد. اما قرار نیست تعهداتش را بپردازد. این را تا حدی همین واقعیت نشان می‌دهد که اروپا به روسیه اجازه نمی‌دهد کالاهای اروپائی را با این کاغذهای آب نبات خریداری کند و در مقطعی از زمان، می‌تواند، به بیان مجازی، لفاف‌ها را بسادگی بسوزاند.

عدم تعادل تراز تجاری روسیه با اتحادیه اروپا احتمالاً در نیمه دوم سال ادامه خواهد داشت. البته ممکن است رشد ارزش صادرات روسیه متوقف شود. نخست این که انتظار می‌رود قیمت انرژی تا پائیز تثبیت شود. دوم، اتحادیه اروپا به آرامی، اما با اطمینان، حجم فیزیکی واردات انرژی از فدراسیون روسیه را کاهش خواهد داد. در عین حال، اروپا به سیاست خود در کاهش صدور کالا به روسیه ادامه خواهد داد.

اداره آمار اروپا هنوز آمار تجارت اتحادیه اروپا با روسیه در ماه جولای را ارائه نداده است. اما اداره آمار فدرال المان اطلاعات مربوط به ماه جولای را در ۲۲ اگست منتشر کرد. این آمار نشان می‌دهد، که المان، شریک تجاری اصلی اروپائی ما، ماه گذشته صادرات به روسیه را کاهش داد و آن را به یک میلیارد یورو رساند. این رقم در ماه جولای سال گذشته ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون یورو بود. اگر در ابتدای فبروری سال جاری روسیه از نظر صادرات المان به خارج در اتحادیه اروپا رتبه پنجم را داشت، در ماه جولای به رتبه دوازدهم سقوط کرد.

تا شروع جنگ تحریم‌ها، صادرات اتحادیه اروپا به روسیه را کالاهای گروه ماشین آلات، تجهیزات، وسایل نقلیه تشکیل می‌داد. این گروه محصولات در برخی سال‌ها تا ۵۰ درصد از کل صادرات اروپا به روسیه را به خود اختصاص می‌داد. از اواخر فبروری که کاهش صادرات اروپا آغاز شد، در وهله اول، بر این گروه کالائی خاص تأثیر گذاشت. «غرب جمعی» پائینه آشیل روسیه- وابستگی شدید به کالاهای سرمایه‌گذاری و فناوری‌های پیشرفته، از ماشین‌های فلزکاری گرفته تا ریزتراشه‌ها را می‌شناسد.

در مورد واشنگتن، لازم به گفتن است، که توانائی این کشور برای اعمال فشار بر روسیه از طریق کاهش صادرات خود از مدت‌ها پیش به پایان رسیده است. تا آخر ماه فبروری، کل صادرات امریکا به کشور ما به ۸۹ میلیون دلار کاهش یافت. امروز این رقم نزدیک به صفر مطلق است. ضمناً، لندن نیز در کاهش صادرات به موفقیت بزرگی دست یافته است. صادرات انگلیس به روسیه در فاصله فبروری تا جون نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۷۰ درصد کاهش نشان می‌دهد (صدور ماشین آلات و تجهیزات حمل و نقل- ۹۱ و ۳ دهم درصد).

واشنگتن به‌عنوان سازمان‌گر جنگ تحریم‌ها، با اشتیاق نظاره می‌کند تا همه کشورهای غرب جمعی و سایر کشورهای جهان، مثلاً کوریای جنوبی که در فهرست کشورهای غیردوست قرار دارد، در کاهش صادرات به روسیه مشارکت نمایند. کوریای جنوبی صادرات خود به روسیه را در ماه فبروری، ۴۰ و نیم درصد کاهش داد (به صورت سالانه، یعنی در مقایسه با فبروری ۲۰۲۱). و این هم ادامه کاهش صادرات کوریای جنوبی: ماه مارچ- ۵۶؛ اپریل- ۷۱؛ ماه مه- ۶۰ درصد. واردات روسیه از کوریای جنوبی طی سه ماه بهار نسبت به بهار سال گذشته ۶۲ درصد کاهش داشته است.

واشنگتن همچنین با حسادت کشورهای را که در فهرست کشورهای غیردوست ما قرار ندارند، مقدم بر همه، چین را زیر نظر دارد. در ماه مارچ، واردات از چین به روسیه به طور سالانه ۷ و ۶ دهم درصد، در ماه اپریل- ۴۰٪، در ماه مه- ۸ و ۶ دهم درصد و در ماه جون- ۱۷٪ کاهش یافت. همانطور که می‌دانیم، شرکت‌های چینی صادرکننده کالا به روسیه از تحریم‌های ثانویه امریکا می‌ترسند. برای آن‌ها بازار امریکا بسیار مهمتر از بازار روسیه است.

رسانه‌های روسیه گزارش می‌دهند که به نظر می‌رسد واردات روسیه هم به صورت ماهانه و هم سالانه در ماه جولای رشد داشته است. به احتمال زیاد، این درست است. بخش عمده افزایش در ماه جولای به شرق آسیا مربوط بوده است.

در نهایت، افزایشی در صادرات چین به روسیه ثبت شد (رشد سالانه ۲۲٪). واردات از مالزی در ماه جولای دو برابر شد و در همین حال، واردات از تایلند، ویتنام و تایوان ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافت. حتی جاپان و کوریا جنوبی نیز تا حدودی روند مثبت شد. با این حال، نباید با عجله نتیجه گرفت که نقطه عطفی در جنگ تحریم‌ها رقم خورده است. ما در باره رشد ناشی از کالاهای مصرفی صحبت می‌کنیم. رژیم تحریم‌ها برای کالاهای سرمایه‌گذاری و فناوری پیشرفته، همچنان سفت و سخت پا برجاست.

در پایان، مایلیم به مشکل عدم توازن تجارت خارجی روسیه بازگردیم. همانطور که در بالا اشاره کردم، این عدم تعادل در تجارت با اروپا به ابعاد عجیب و غریبی رسیده است. بهتر این بود، که ما تجارت با اروپا و سایر کشورهای مندرج در فهرست غیردوست را در اواخر فبروری- اوایل ماه مارچ، یعنی زمانی که آن‌ها روسیه را یک «کشور متجاوز» اعلام کردند، متوقف می‌کردیم. در واقع به ما اعلام جنگ کردند و با اقدامات خود عملاً تأیید کردند، که این جنگ را با ما به راه می‌اندازند (اعلام نشده طبق قوانین بین‌المللی).

درست این بود که فلکه خط لوله ناقل گاز طبیعی را به اروپا می‌بستیم و به بروکسل و دیگر پایتخت‌های اروپایی اولتیماتوم می‌دادیم. باید به خاطر سپرد که صادرات روسیه قوی‌ترین سلاح است که گاهی می‌تواند بسیار کارآمدتر از توپخانه و تانک عمل کند. و اگر با کسانی داد و ستد کنیم که ما را دشمن می‌خوانند، باید بدانیم که این معامله با دشمن است. قوانینی برای انجام چنین تجارتی وجود دارد. نکته اصلی این است، که باید متعادل باشد و کوچک‌ترین امکان وام دادن به دشمن را حذف کند.

تجارت به روش پایاپای یا بر مبنای تفریغ با دشمن (در این مورد با اتحادیه اروپا) و حتی بهتر از آن، تغییر محاسبات در تجارت فعلی از یورو به روبل روسیه، ساده‌ترین راه اجرای چنین قانونی می‌باشد. استفاده از واحد پولی دشمن برای داد و ستد با آن، یعنی بازی بر سر باخت و این، غیرقابل قبول است.

منبع: «سوروس» تارنمای سیاسی- تحلیلی حزب کمونیست فدراسیون روسیه

<https://sovross.ru/articles/2314/58266>

<https://eb1384.wordpress.com/2022/09/10/> معامله با دشمنان-خطر ناک-است/

۱۹ شهریور- سنبله ۱۴۰۱